

Hvilke krav gjelder ved bruk av plantevernmidler på golfbaner?

I løpet av 2021 kommer Mattilsynet på tilsyn på golfbaner. Her finner du en oversikt over noen av de viktigste kravene i det norske plantevernmiddelregelverket som du til enhver tid må følge hvis du benytter plantevernmidler. Dette er en god anledning til å sjekke ut at du håndterer plantevernmidler på en lovlig og trygg måte. Du finner mer informasjon på [Mattilsynets nettsider](#).

Av Marit Lilleby Kvarme, Mattilsynet og Karin Juul Hesselsøe, NIBIO

Har du gyldig autorisasjon for å kjøpe og bruke plantevernmidler?

Alle som skal kjøpe eller bruke plantevernmidler må være autorisert. Det er ikke tillatt at du blander sprøytevæsken og deretter overlater sprøyten til en person uten autorisasjon – verken for sprøyting på egen hånd eller under oppsyn. Autorisasjonen må fornyes hvert 10. år. Det er du selv som er ansvarlig for å påse at autorisasjonsperioden ikke er utløpt. Statsforvalteren (tidligere Fylkesmannen) har oversikt over kurstilbudet i fylkene. Det finnes også et [nettbasert autorisasjonskurs](#) hos Mattilsynet for de som skal fornye godkjenningen sin.

Integrert plantevern og krav til journalføring

Integrert plantevern (IPV) er kort sagt å ta i bruk alle teknikker og metoder som lar seg forene for å holde mengden skadegjørere under det nivået som gir økonomisk skade. Integrert plantevern bygger på [åtte prinsipper](#):

1. Preventive tiltak
2. Overvåkning
3. Beslutningsgrunnlag
4. Ikke-kjemiske metoder
5. Valg av plantevernmiddel
6. Redusert bruk av plantevernmidler
7. Anti-resistens strategier
8. Evaluering

Som bruker av yrkespreparater skal du sette seg inn i og anvende disse generelle prinsippene for integrert plantevern. Her er kjemisk plantevern bare ett av mange tiltak for å redusere bestanden av en skadegjører, enten det dreier seg om skadedyr, sjukdom eller ugras.

Illustrasjon: NIBIO

Vær spesielt oppmerksom på å bruke resistente arter og sorter av gress som er tilpasset et tøft vinterklima, og sørg for rikelig med lys og luft og en god balanse i næring og vann til gresset. Når det gjelder bruk av kjemiske plantevernmidler på golfbaner, er det især bruken av soppmidler om høsten mot overvintringssykdommer på greens, som kan gi negative miljøeffekt på vannlevende organismer like ved golfbanen. Du kan lese mer om dette i IPV-veilederen om gras til golfbaner på [NIBIO sine nettsider](#).

Det er krav om at du fører journal hvor det fremgår hvilke vurderinger du har gjort i forhold til integrert plantevern. Videre skal du notere hvilke prinsipper du har anvendt og en begrunnelse for valgene som er tatt. Journalføringen kan skje på pc/nettbrett, i notatbok eller tilsvarende. Norsk Landbruksrådgiving har utarbeidet en [mal for journal](#) for integrert plantevern som også kan benyttes på golfbaner.

Vern av vannmiljø og krav til journalføring

For å hindre forurensning av vannforekomster i nærheten av der du sprøyter er det krav om at du gjennomfører tiltak og fører journal over disse. Eksempler på slike tiltak kan være:

- Å velge plantevernmidler som ikke er klassifisert som farlige for vannmiljøer.
- Å bruke utstyr som gjør at plantevernmidlet havner der det skal virke, f.eks. ved hjelp av utstyr som gir mindre avdrift, å bruke håndholdt utstyr på deler av arealet eller å stenge deler av sprøyta slik at ikke omkringliggende arealer behandles.
- Å ha buffersoner som er større en tre meter til vannforekomster, f.eks. til bekker/grøfter og til små og store dammer i golfanlegget.
- Å begrense bruken av plantevernmidler i områder der de lett kan forsvinne ned i jorda ved drenering gjennom porøst dekke eller renne av (f.eks. langs veier) mot vannforekomster eller kloakksystem.

For å redusere risikoen for forurensning av vannforekomster er det forbudt å sprøyte nærmere enn 3 meter fra overflatevann, herunder også vannhindre på golfbaner. Dette er en generell regel som gjelder alle plantevernmidler. For plantevernmidler som i tillegg er spesielt giftige for livet i vann, er sikkerhetssonen til vann spesifisert på etiketten. Denne sikkerhetssonen skal du alltid overholde.

Dersom du bruker avdriftsreduserende dyser kan du for enkelte preparater sprøyte nærmere overflatevann hvis dette er oppført på etiketten og du overholder kriterier som er satt. Les mer om dette i veilederen «Tiltak som gir avdriftsreduksjon ved bruk av plantevernmidler». Veilederen er publisert på [Mattilsynets nettsider](#).

Plantevernmidler skal være godkjente

Alle plantevernmidler skal være godkjent av Mattilsynet før de kan brukes i Norge. Etiketten skal alltid være skrevet på norsk og det er påbudt å følge den. Det er ikke tillatt å importere plantevernmidler til bruk i egen virksomhet. Plantevernmidler er godkjent med de forutsetninger som er oppført på etiketten, både når det gjelder i hvilke kulturer de er godkjent å bruke, tidspunkt for behandling, antall behandlinger, avstandskrav til vann, bruk av verneutstyr m.v. Preparater merket med «godkjent til gras i grøntanlegg» er for eksempel tillatt på golfbaner, mens preparater merket med «godkjent i gjenlegg av gras» ikke er tillatt da disse er beregnet på gress til fôrproduksjon. Du kan med andre ord ikke bruke preparater godkjent i korn/fôr ved sprøyting på en golfbane, og heller ikke ta med deg plantevernmidler hjem fra ferie i utlandet eller bestille plantevernmidler fra en utenlandsk nettbutikk. Oversikt over godkjente plantevernmidler finnes på [Mattilsynets nettsider](#).

Hvilke plantevernmidler kan benyttes?

Spredning av plantevernmidler med farebetegnelsen «Giftig» eller «Meget giftig», plantevernmidler merket som «Akutt giftig», og plantevernmidler merket med «Kronisk helsefare» sammen med varselordet «Fare», er forbudt på beplantninger som grenser mot offentlige veier eller private hager og i parker eller andre offentlig tilgjengelige områder. Dette gjelder uavhengig av tid på døgnet det sprøytes og antall personer som oppholder seg på området.

FARE
 Kan være etsende for metaller.
 Farlig ved svelging.
 Giftig ved innånding.
 Kan forårsake iritasjon av luftveiene.
 Forårsaker organskader ved langvarig eller gjentatt eksponering.
 Inneholder dikvat-dibromid. Kan gi en allergisk reaksjon.
 Meget giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
 Må ikke brukes nærmere vannforende grøfter, bekker, dammer eller større vannforekomster enn 30 meter.
 Giftig for insekter.
 Unngå innånding av aerosoler.
VED INNÅNDING: Flytt personen til frisk luft og sørg for at vedkommende har en stilling som letter åndedrettet.
 Søk legehjelp ved ubehag.
 Oppbevares på et godt ventilert sted. Hold beholderen tett lukket.
 Oppbevares innelåst.
 Oppbevares utilgjengelig for barn.
 Bruk egnet verneutstyr (se forsiktighetsregler).
 Uskadeliggjør tomemballasjen (se avfallshåndtering).

UN 1760
 CORROSIVE LIQUID, N.O.S.
 (DILUT DIBROMIDE)

Dersom farepiktogrammet kronisk helsefare er kombinert med varselordet ADVARSEL er preparatet ikke omfattet av forbudet.

ADVARSEL
 Kan utløse en allergisk hudreaksjon.
 Mistenkes for å kunne forårsake kreft.
 Meget giftig, med langtidsvirkning, for liv i vann.
 Må ikke brukes nærmere vannforende grøfter, bekker, dammer eller større vannforekomster enn 20 meter.
 Unngå innånding av aerosoler.
 Tilsøtte arbeidsklær må ikke fjernes fra arbeidsplassen.
VED HUDKONTAKT: Vask med mye vann.
 Ved hudirritasjon eller utslett: Søk legehjelp.
 Oppbevares innelåst.
 Oppbevares utilgjengelig for barn.
 Bruk verneutstyr (se forsiktighetsregler).
 Uskadeliggjør tomemballasjen (se avfallshåndtering).

Krav til kunngjøring og merking ved bruk av plantevernmidler

Hvis du sprøyter på arealer som er åpne for allmenn ferdsel, har du plikt til å informere offentligheten om dette. Areal som er behandlet med plantevernmidler skal merkes med plakater i samsvar med [Mattilsynets mal](#). Det samme gjelder veier eller stier som fører inn i arealet. Plakatene skal stå i minimum syv dager fra sprøytetidspunktet, og fjernes senest tre uker etter avsluttet spredning, med mindre det angis en annen frist på plantevernmiddellets etikett.

Biostimulanter

Enkelte stoffer har både virkning som gjødsel/biostimulant og som plantevernmiddel. Det er bare gjødsel/biostimulanter, som også er godkjent som plantevernmiddel, som kan brukes for å bekjempe skadegjørere. Et produkt som brukes forebyggende for å verne mot sykdommer er et plantevernmiddel og skal være godkjent for dette formålet.

Funksjonstesting og egenkontroll av spredeutstyr

Yrkesmessig bruk av plantevernmidler skal skje med spredeutstyr som er funksjonstestet. Det er krav om at du tester spredeutstyret minst hvert 3 år dersom bomlengden på sprøyta er over 3 meter og minst hvert 5. år dersom bomlengden er under 3 meter. I tillegg bør du også gjennomføre en egenkontroll av spredeutstyret i forkant av hver sesong for å kontrollere at dyser, pakninger osv. ikke har blitt ødelagt i løpet av vinteren. Ryggbåret og håndholdt spredeutstyr er unntatt fra kravet om funksjonstest, men har i stedet krav om egentest. På [Mattilsynets nettside](#) finner du skjemaer du kan benytte for å dokumentere at egenkontrollen er gjennomført.

Bruk av plantevernmidler på golfbaner og krav til sprøytejournal

I tillegg til journalføring av integrert plantevern og beskyttelse av vannmiljø er det krav om å føre sprøytejournal. Sprøytejournalen skal inneholde opplysninger om navn på plantevernmiddelet som er brukt, tidspunkt for sprøyting, benyttet dose samt hvilket område og hvilken vekst som er behandlet. Sprøytejournalen skal oppbevares i minst tre år. Eksempel på sprøytejournal finnes på [Mattilsynets nettsider](#).

Lagring av plantevernmidler

Husk å oppbevare yrkespreparater i avlåst skap/rom, merket med giftmerke og ordet «GIFT». Oppbevaringsplassen skal være ventilert til friluft hvis det fremkommer på etiketten eller sikkerhetsdatabladet til plantevernmiddelet at dette er et krav og åpne pakninger skal oppbevares i lukket og tett beholder. Det må ikke oppbevares andre ting enn plantevernmidler og eventuelt andre kjemikalier i skapet/rommet.

Nyttige lenker

Veileder til plantevernmiddelforskriften:

https://www.mattilsynet.no/planter_og_dyrking/plantevernmidler/bruk_av_plantevernmidler/?subTopic=201&s=veiledere

IPV-veileder om gras til golfbaner: <https://www.nibio.no/tema/plantehelse/integrert-plantevern/ipv-veiledere-for-viktige-kulturer-2>

Mal for IPV-journal og vannjournal: <https://www.nlr.no/nyhetsarkiv/2016/plantevernjournal/>

Mal for sprøytejournal og advarselsplakat:

https://www.mattilsynet.no/planter_og_dyrking/plantevernmidler/bruk_av_plantevernmidler/#publikasjoner

STERF – om IPM: <http://www.sterf.org/no/faktablad-ipm/om-ipm>

Tiltak som gir avdriftsreduksjon ved bruk av plantevernmidler (veileder):

https://www.mattilsynet.no/planter_og_dyrking/plantevernmidler/bruk_av_plantevernmidler/?subTopic=201&s=veiledere